

6. Слав'юк Р.А. Фінанси підприємств: підруч. Київ: УБС НБУ: Знання, 2010. 550 с.

7. Шевченко Л.Я., Куліш А.В. Вплив та роль дебіторської заборгованості в економічному розвитку підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1340> DOI: 10.32782/2524-0072/2022-39-11

Франчук Тамара Михайлівна,
*кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування;
Національна академія статистики, обліку та аудиту*

ТЕХНОЛОГІЯ БЛОКЧЕЙН ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАПОБІГАННЯ ШАХРАЙСТВУ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ

Шахрайство у фінансовій звітності є однією з найсерйозніших загроз для бізнесу, інвесторів та регуляторів, яке може мати значні негативні наслідки для ринків і суспільства в цілому. Викривлення фінансової інформації, приховування витрат та маніпуляції даними можуть призвести до збитків не лише для окремих компаній, але й для економічної системи в цілому. Сучасні технології пропонують нові підходи до вирішення цієї проблеми, і серед них особливу увагу привертає блокчейн. Технологія блокчейн, яка забезпечує прозорість, незмінність та децентралізацію даних, може стати ефективним інструментом для запобігання шахрайству у фінансовій звітності.

Блокчейн являє собою децентралізовану базу даних, де інформація зберігається у вигляді послідовних блоків. Ці блоки з'єднуються у ланцюжок і кожен новий блок містить дані про попередні транзакції, що робить інформацію незмінною та захищеною від будь-яких спроб модифікації. Кожен блок інформації додається до ланцюга лише після досягнення консенсусу серед учасників системи, що значно ускладнює можливість маніпуляції даними або їх несанкціонованих змін [1, с. 63]. Це ключовий аспект, який допомагає уникнути шахрайських операцій, оскільки спроби змінити інформацію в одному блоці автоматично стають видимими для всіх учасників мережі.

Крім того, блокчейн забезпечує незмінність даних: будь-яка заміна в транзакціях після їх реєстрації неможлива без відомості усіх сторін. Це дозволяє значно підвищити рівень довіри до фінансових звітів і зменшити ризик внесення несанкціонованих змін.

Однією з головних проблем традиційних систем фінансової звітності є непрозорість обробки даних та обмежений доступ до інформації. Це дає можливість маніпулювати фінансовими показниками, що може використовуватися для приховування фактичного фінансового стану компанії.

Використання блокчейн у системах звітності дозволяє створити прозору, доступну для всіх учасників мережу, де будь-яка операція або зміна фінансових даних є доступною для перевірки [2, с. 184]. Таким чином, блокчейн не лише запобігає шахрайству, але й підвищує ефективність роботи аудиторів та регуляторів.

Смарт-контракти є однією з інноваційних функцій блокчейн-технології, які можуть автоматизувати виконання умов договорів. Вони дозволяють виконувати транзакції та перевіряти фінансові операції в автоматичному режимі без участі третьої сторони [3, с. 30]. Це знижує ризики людських помилок або шахрайства, оскільки виконання фінансових зобов'язань відбувається лише після виконання заздалегідь встановлених умов. Для фінансової звітності це означає, що деякі операції можуть бути автоматично зафіксовані в системі блокчейн, без можливості їх змінити або видалити. Це допомагає забезпечити більшу точність та надійність фінансових даних, а також сприяє зниженню рівня шахрайських дій при поданні фінансових результатів компанії.

Технологія блокчейн пропонує високий рівень захисту даних, що є ключовим фактором у боротьбі з шахрайством. Усі дані в блокчейні зашифровані за допомогою криптографії, що робить їх недоступними для несанкціонованих осіб. Кожен учасник мережі має унікальний ключ доступу, який дозволяє здійснювати транзакції лише після автентифікації.

Разом з тим, питання захисту конфіденційної інформації залишається актуальним. Оскільки фінансова звітність може містити конфіденційні дані про компанію і необхідно забезпечити, щоб доступ до даної інформації мали лише авторизовані особи. Блокчейн дозволяє створювати приватні та гібридні мережі, де доступ до певної інформації може бути обмеженим або контрольованим за допомогою шифрування.

Незважаючи на численні переваги, впровадження блокчейн у фінансову звітність супроводжується певними труднощами. По-перше, це відсутність загальних стандартів для використання блокчейн у бухгалтерському обліку та аудиті. У багатьох країнах законодавче регулювання цієї технології ще не сформоване, що створює ризики для її впровадження на глобальному рівні. По-друге, проблема технічної інтеграції блокчейн з існуючими фінансовими системами також залишається актуальною. Багато компаній ще не готові до повноцінної інтеграції нових технологій через високу вартість впровадження та навчання персоналу.

Технологія блокчейн має великий потенціал для запобігання шахрайству у фінансовій звітності. Вона забезпечує прозорість, незмінність та захист даних, що унеможливорює маніпуляції фінансовими показниками. Використання смарт-контрактів дозволяє автоматизувати виконання зобов'язань, знижуючи ризик людських помилок. Незважаючи на наявні виклики, зокрема пов'язані з інтеграцією та правовим регулюванням, блокчейн може стати ключовим інструментом для підвищення захищеності фінансової звітності та боротьби з шахрайством у цій сфері.

Список використаних джерел

1. Вакульчик О.М., Брайко В.С. Перспективи та проблеми впровадження блокчейн-технологій в обліку та аудиті. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2021. №1(71). С.63–70.
2. Манчур І. Рівень використання блокчейн-технології підприємствами України в сфері бухгалтерського обліку та аудиту. *Економічний аналіз*. 2021. №3. С.183-189.
3. Ярощук О., Белова І. Технологія блокчейн в бухгалтерському обліку та аудиті. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2020. № 3-4. С.28- 44.

Шевчук Володимир Олександрович,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку, аудиту та оподаткування;
Національна академія статистики, обліку та аудиту

ПРИРОДНИЧІ ЗАСАДИ КОНЦЕПЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО ОБЛІКУ

Теперішня війна, що триває більше двох з половиною років, потребує окреслення як стратегії української перемоги, так і стратегії відродження України. Своєю чергою це вимагає звернення до типів розвитку, адекватних повоєнним викликам. Необхідне залучення питомих українських світоглядних засад, які відповідають принципово новим викликам. Маємо на увазі сукупність засад, що проявляються в умовах ноосфери. Вони об'єднані чинниками, що діють у симбіозі екологічних, соціальних, економічних та інших викликів.

Відтак ідеться про наукову картину, відповідну новітнім світоглядним засадам. Ми керуємося положеннями, що впливають із метафоричної картини загальнолюдського економічного надбання, котру українські інтелектуали ввели у світовий науковий обіг у 80-х роках ХХ ст. [1, с.381-382]. Картина змальовує уявні дерева, плоди яких відповідно є загальнолюдськими економічними знаннями.

Так, дерево, яке плодоносить поживними благами, посадив Ф.Кене. Тому його плоди (економічні знання), що мають природничу основу, ми називаємо життєствердними, рятівними знаннями. Відповідно плоди дерева посадженого А.Смітом, що мають політикоенкономічну основу і є отруйними, умовно іменуємо смертоносними знаннями [1, с.382]. Тож правильність відповіді на основне питання економіки як науки спричиняє дихотомію знань - життєствердних та змістовно протилежних їм (смертоносних) [1, с.103].

Визначальним для відродження економіки в сучасних умовах є те із дерев, яке плодоносить поживними благами. Крона саме цього дерева знайшла